

KOMÉTA

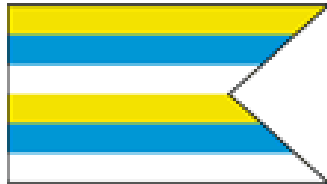

**Mimoriadne vydanie časopisu
pri príležitosti**

900. výročia zmienky o meste Piešťany

Znak

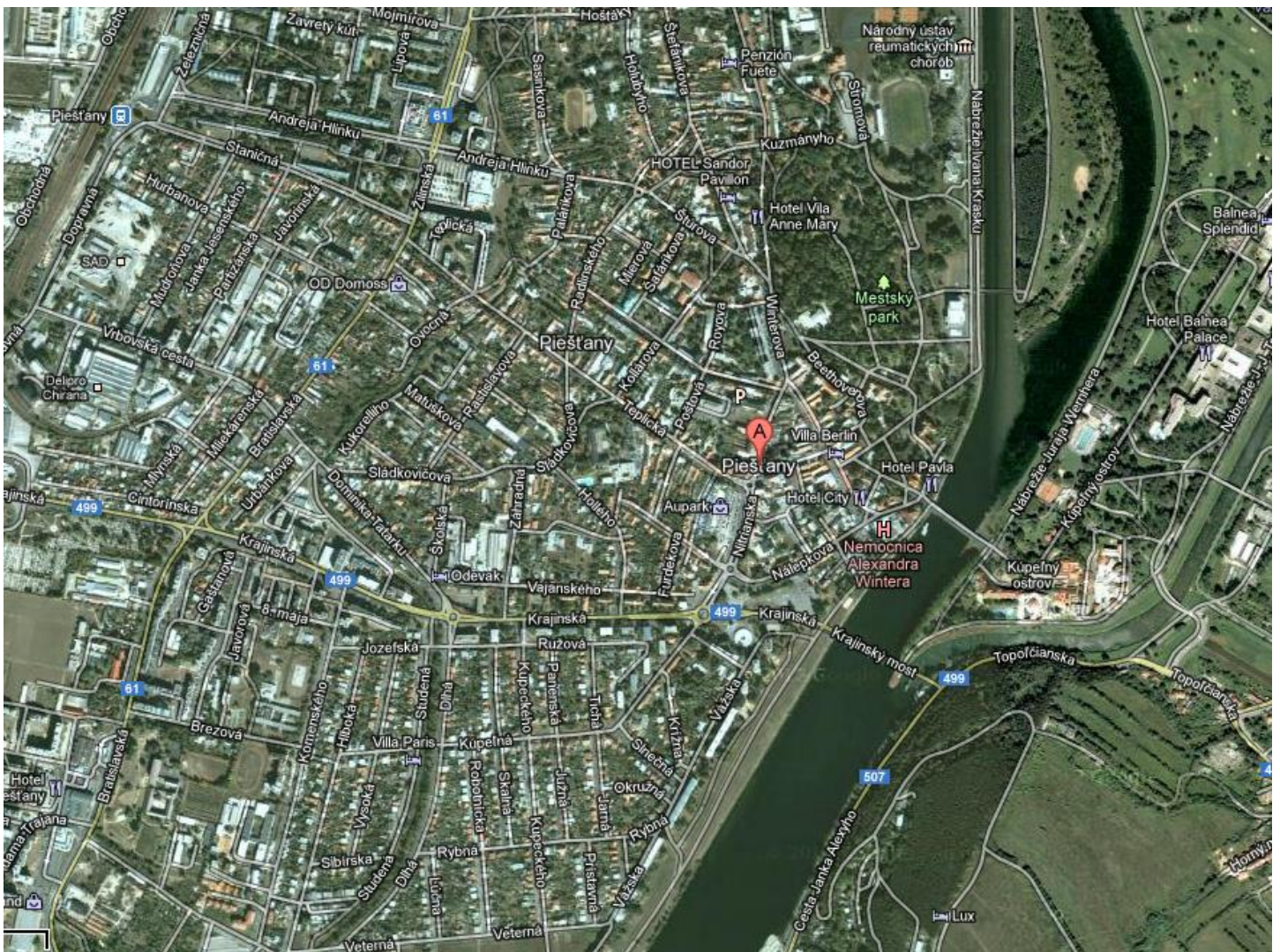
Vlajka

Slovensko

Piešťany

Niečo z histórie

Osídlenie dnešného kúpeľného mesta Piešťany a jeho okolia (chotáre dnešných obcí Banka, Moravany nad Váhom, Ratnovce) siaha až do dávneho praveku, kedy sa v blízkosti horúcich termálnych prameňov usídlil lovec mamutov, čo potvrdil aj archeologický nález **Moravian-skej Venuše** - plastika ženy vyrezaná z mamutieho kla z mladšieho obdobia staršej doby kamennej.

Prvá zmienka je v **Zoborskej listine uhorského kráľa Kolomana I. z roku 1113.**

V rokoch 1299, 1301-1321 boli Piešťany súčasťou panstva Matúša Čáka Trenčianskeho, pána Váhu a Tatier. Po jeho smrti sa časti jeho majetkov zmocnil kráľ Karol Róbert z Anjou. Piešťany boli aj kráľovským majetkom a súčasťou hradného panstva Tematín. V roku 1348 daroval kráľ Ľudovít I. hrad a panstvo Tematín (v rámci neho i Piešťany) magistrovi Mikulášovi Kontovi. Po vymretí tohto rodu ich

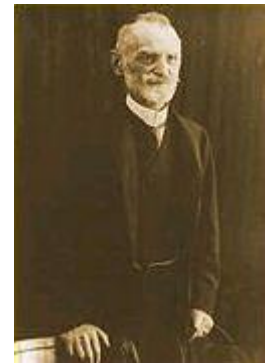
od kráľa Ľudovíta II. získal Alexej Thurzo. Administratívnu činnosť mestčka v 16. storočí dokladá i prvý po slovensky písaný list z roku 1564, ktorý písal piešťanský richtár Valo Kudlas trnavskému magistrátu.

Najkrajšiu písomnú spomienku na piešťanské termálne vody, kúpele a život v nich zanechal **Adam Trajan z Benešova** vo svojej oslavnej básni "Uzdravujúce piešťanské kúpele" z roku 1642.

V 19. storočí pôsobil v kúpeľoch aj prvý odborník – balneológ, lekár **František Ernest Scherer**, autor knihy "O liečivých prameňoch a kúpeľoch v Uhorsku" (Lipsko 1837), neskorší zakladateľ Vojenského kúpeľného ústavu v Piešťanoch (1863).

Najväčší rozmach kúpeľov nastal po roku 1889, potom ako si kúpele prenajala od Erdődyovcov rodina Winterovcov. V období rokov 1889-1940 firma **Alexander Winter a synovia** zmenila kúpele na podnik medzinárodného významu a mesto Piešťany a obec Teplice na známe kúpeľné mesto. Koncom 19. storočia v roku 1894 vzniká symbol kúpeľov – barlolámač, ktorý je i dnes v znaku mesta Piešťany.

Takto vyzeral barlolámač zo začiatku

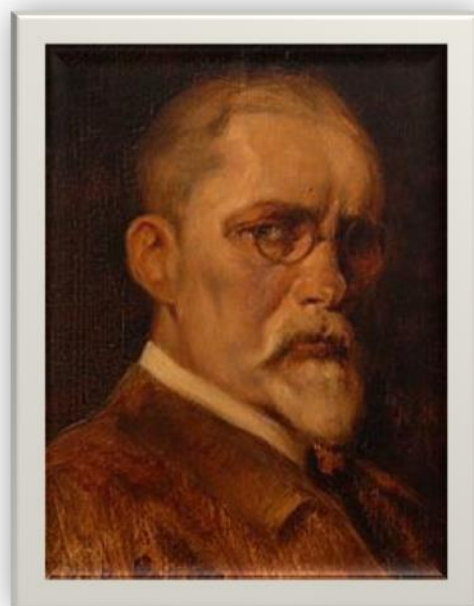

Začiatkom 19. storočia (okolo roku 1820 – 1822) dal Jozef Erdődy vybudovať v klasicistickom štýle prvé murované kúpeľné budovy, ktoré boli dobudovávané a prestavované v priebehu celého 19. storočia. V roku 1802 navštívil Piešťany **Beethoven**.

Začiatkom 19. storočia sa liečba uberala pokrokovou, lekársky podloženou metódou pod vedením doktora

F. E. Scherera, (po ňom máme meno našej školy), nájomcu kúpeľov, zakladateľa Vojenského kúpeľného ústavu (1863), a autora monografie o kúpeľoch. V roku 1889 dostala kúpele do prenájmu od rodiny Erdődyovcov firma *Alexander Winter a synovia*. K tomuto obdobiu sa viaže najväčší rozkvet kúpeľov a mesta, dochádza k veľkorysej výstavbe kúpeľných objektov a vďaka propagácii sa stali známe v celom svete. Zaslúžil sa o to najmä syn Alexandra Wintera **Ludovít Winter**, slovenský podnikateľ židovsko-maďarského pôvodu, nájomca, budovateľ piešťanských kúpeľov a tvorca ich svetového mena. Výrazne sa zaslúžil o premenu obce Piešťany na mesto.

rozvoju cestovného ruchu a športovo-rekreačných aktivít v okolí Piešťan prispelo budovanie umelej vodnej nádrže Slňava v rokoch 1956-1959, výstavba Interhotelu Magnólia v roku 1968 a v rokoch 1965-1980 výstavba komplexu kúpeľných budov "Balnea" na Kúpeľnom ostrove. Mestskú časť Piešťan s kúpeľným ostrovom spájajú dva mosty. Peším slúži architektonicky zaujímavý Kolonádový most, južne položený Krajinský most je zaujímavý z inžinierkej stránky stavby a slúži pre cestnú dopravu.

A black and white photograph of a historic building in Bucharest. The building features ornate architectural details, including a balcony with a decorative railing and a small dome on the roof. Several people are walking on the street in front of the building.

V Piešťanoch žili a tvorili viaceré významné osobnosti z umeleckého života. Patria medzi nich básnik **Ivan Krasko**, spisovateľ a dramatik **Ivan Stodola**, spisovateľ **Gejza Vámoš**, grafik a maliar **Aurel Kajlich**. V rokoch 1932 – 1937 tu zakladal maliarsku kolóniu Janko Alexy, ktorý sem prilákal takých majstrov štetca ako boli Martin Benka, Miloš

A. Bazovský, Zolo Palugyay, Jozef Kollár, Jozef Ilečko a mnohých ďalších. Trvalé pôsobisko tu našli aj dvaja sochári – **Valér Vavro a Ladislav L. Pollák**. Cenným umeleckým dedičstvom zostáva tiež tvorba maliara Ctibora Krčmára. Emil Belluš obohatil mesto o tri objekty, z ktorých najmä Kolonádový most patrí medzi vrcholy funkcionalistickej architektúry. Medzi excelentných

návštevníkov Piešťan patria cisár František Jozef s manželkou Alžbetou, populárnou Sisi, bulharský cár Ferdinand I., nemecký cisár Wilhelm II., maharadžovia z Indie a Malajska, prezidenti a diplomati

z najrozličnejších štátov sveta. Spomedzi umelcov možno do tejto skupiny zaradiť svetoznámeho maliara a

tvorcu plagátov,

Alfonza Muchu, ruského speváka Fjodora Šaljapina, tenoristu Richarda Taubera a celú plejádu spisovateľov, básnikov.

Zaujímavé stavby

Väčšina stavebných pamiatok Piešťan spadá do obdobia rozvoja kúpeľov a teda aj mesta v 19. storočí. Jedinou stredovekou pamiatkou je ruina sakrálnej stavby, pravdepodobne kláštora johanitov z 13. storočia. Dôvodom prečo sa staršie stavby nezachovali, boli časté záplavy spôsobované Váhom. Katastrofické rozmery mala povodeň z 26. augusta 1813, keď rieka úplne zničila, alebo poškodila všetky vtedajšie budovy. V roku 1991 bola v časti mesta vyhlásená pamiatková zóna.

Jednou z najstarších svetských budov je *Kurhotel*. Má pravdepodobne renesančné jadro, viackrát prestavované až do dnešnej podoby. *Napoleonské kúpele* sú súborom klasicistických budov postavených v troch etapách v rokoch 1822 – 1862. *Kursalon* (tiež *Kúpeľná dvorana*) je budova z roku 1893 podľa projektu I. Alpára.

Mosty

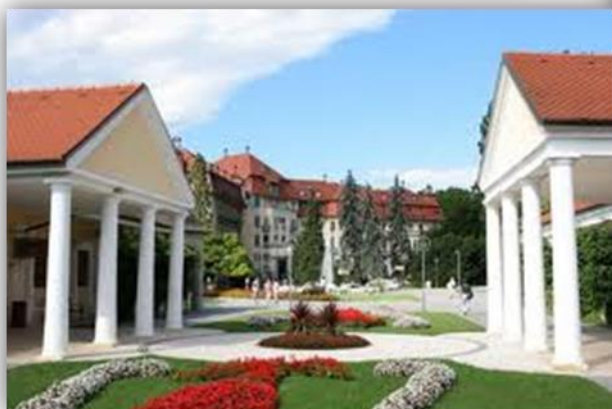
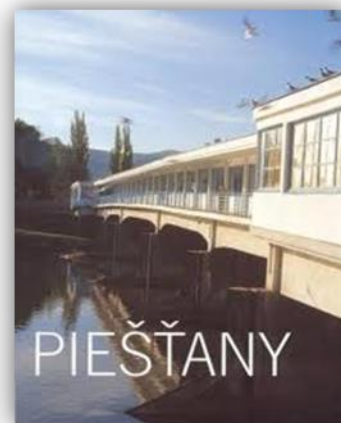
Stoja tu i dva osobité mosty. *Krajinský most* od J. Činčeru a I. Grebenika naprojektovaný v rokoch 1930 – 1931 a *Kolonádový most* od E. Belluša, ktorý je významnou funkcionalistickou stavbou z rokov 1930 – 1933, so sochou barlolámača od R. Kühmayera a leptami do skla od M. Benku.

Šport a turistika

Mesto má veľké množstvo športovísk: hokejový a futbalový štadión, deväťjamkové golfové ihrisko, squashové a tenisové kurty, kryté plavárne, vodné športy ako kanoistika, veslovanie či jachting možno pestovať na jazere Sĺňava (vodnolyžiarsky vleč na Ratnovskej zátoke). V okolí je množstvo značených turistických chodníkov. Piešťany ležia na Vážskej cyklomagistrale. Okolo Sĺňavy sú vybudované kvalitné cyklotrasy. Neďaleko sa nachádza rekreačné stredisko Bezovec s množstvom zjazdoviek a umelým zasnežovaním. Športu sa venujú štyri telovýchovné jednoty a 36 športových klubov.

Piešťany sa do povedomia hokejovej verejnosti zapísali okrem iného aj hromadnou bitkou medzi hokejistami Kanady a Sovietskeho Zväzu, ktorá sa odohrala v roku 1987 počas Juniorských majstrovstiev sveta v ľadovom hokeji. Viacerí mladí hráči z oboch výberov sa stali neskôr známymi hokejovými hviezdami. Bývajú často hosťiteľským mestom pre hokejové podujatia juniorov svetovej úrovne.

PIEŠŤANY DNES

Súčasnosc' Piešť'an

Na čele mesta stojí **primátor** Ing. Remo Ciccuto, ktorý je predstaviteľom a najvyšším výkonným orgánom mesta. Mestské zastupiteľstvo je 25-členný zbor zložený z poslancov zvolených v priamych voľbách občanmi mesta. Funkčné obdobie MsZ sa končí zložením sľubu poslancov novozvoleného zastupiteľstva.

Rok	Počet obyvateľov
1975	27 500
1980	30 731
1985	33 000
1991	33 176
2001	30 606
2003	30 066
2007	29 587
2008	29 960

Školy na území Piešť'an

Vysoké školstvo v Piešťanoch reprezentuje **Inštitút fyzioterapie, balneológie a rehabilitácie Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave** a v Piešťanoch sídli aj **Fakulta cestovného ruchu Vysokej školy Goethe Uni Bratislava**.

Zo všeobecných stredných škôl sú to **gymnázia Pierra de Coubertina** a **sv. Michala Archanjela**. Stredné odborné školy zastupuje **Hotelová akadémia Ľudovíta Wintera**, **Stredná priemyselná škola elektrotechnická**, **Stredná záhradnícka škola**, **Stredná odborná škola obchodu a služieb**, **Stredné odborné učilište elektrotechnické a strojárské**.

V meste je šesť základných škôl, špeciálna základná škola a dve základné umelecké školy.

Kúpele

Kúpele Piešťany sú situované prevažne na **Kúpeľnom ostrove** východne od mesta, medzi ľavým brehom Váhu a mŕtvym obtokovým ramenom.

V tomto priestore vyviera väčšina termálnych prameňov. Sú tu zriadené studne Trajan, Patria, V₁ a V₄. Tie sú viazané na považanskom zlomovom

pásme z hĺbky 2 000 metrov, kde sú 50 až 60 metrov pod povrchom odborne zachytené, aby nedošlo k miešaniu s podpovrchovými vodami. Voda sa akumuluje v burdigalských (miocénnych) sedimentoch Podunajskej panvy.

Piešťany majú aj problémy, ako každé iné mesto. Jedným z nich je staré kúpalisko Eva. Je súčasťou Piešťan tak, ako sú samotné kúpele, ale robia Piešťanom vrásky na čele. Je už staré, dosluhuje a peniaze na obnovu nie a nie nájsť. Zatiaľ ho vždy na sezónu otvorili, ale dokedy?

V posledných rokoch sa stalo zvykom zúčastniť sa na Otvorení kúpeľnej sezóny. Koná sa tak na začiatku júna a je veľkou oslavou kúpeľov a celého mesta. Ľudia sa stretávajú ako kedysi na oslavy 1. mája, pozrú si sprievod, zaskočia na pívko alebo kávičku, podebatujú.

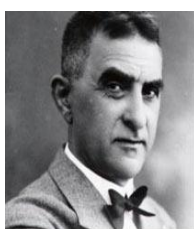
Každý si nájde svojich známych a stretne aj prezidenta republiky, ktorý sem chodí každoročne.

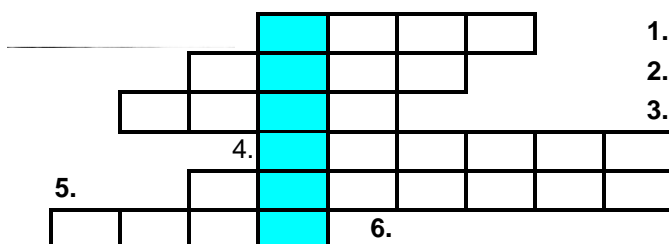
Trochu sa zabav

Niečo z histórie

Vylúšti si: pešia zóna je pomenovaná po (lúšti vodorovne):

1. západ po anglicky
2. ročné obdobie
3. žena inak
4. ženské meno
5. potreba na písanie
6. páchnuce zvieratko

F. E. Scherer

Kto to bol? Ved' naša škola má po ňom meno?

Bol to prvý odborník – balneológ, lekár, ktorý pôsobil v kúpeľoch v 19.st.. Napísal knihu „O liečivých prameňoch a kúpeľoch v Uhorsku“. Založil aj Vojenský kúpeľný ústav.
Tak toto je on!

Mestské symboly

ERB

VLAJKA

PEČAŤ

Osídlenie dnešného kúpeľného mesta Piešťany a jeho okolia (chotáre dnešných obcí Banka, Moravany nad Váhom, Ratnovce) siaha až do dávneho praveku, kedy sa v blízkosti horúcich termálnych prameňov usídlil lovec mamutov, čo potvrdil aj archeologický nález **Moravianskej Venuše** - plastika ženy vyrezaná z mamutieho kla z mladšieho obdobia staršej doby kamennej.

Najkrajšiu písomnú spomienku na piešťanské termálne vody, kúpele a život v nich zanechal **Adam Trajan z Benešova** vo svojej oslavnej básni „Uzdravujúce piešťanské kúpele“ z roku 1642.

A tu sú súčasné Piešťany:

Kolonádový most

Peť'a

Rodáci

- Simon Arpád Stefan , generálny sekretár Komunistickej strany Slobodného štátu Rijeka
- Charles Korvin, herec
- Valér Vavro, akademický sochár
- Karola Vajdová , operná speváčka
- Alojz Klimó , maliar
- Zoro Záhon, režisér a herec
- Irena Belohorská, politička a poslankyňa Európskeho parlamentu
- Marián Geišberg herec a pesničkár
- Alena Heribanová moderátorka, bývalá hlásateľka
- Slavomír Kňazovický , bývalý rýchlostný kanoista a držiteľ striebornej olympijskej medaily
- Róbert Erban , rýchlostný kajakár
- Martina Moravcová , plavkyňa, strieborná olympijská medailistka
- Patrik Vrbovský , raper známy ako Rytmus
- Marcela Erbanová , rýchlostná kajakárka
- Branko Radivojevič , hokejista
- Jaroslav Baláž , majster Európy vo vznášadlách
- Michel Miklík , hokejista
- Michal Straka , raper známy ako EGO
- Filip Hološko , futbalista
- Lukáš Lacko , tenista
- Magdaléna Rybáriková , tenistka
- Dominika Cibulková , tenistka

Plavci a vodnopólisti na Eve

Slavomír Kňazovický-kanoista

Lukáš Lacko - tenista

Martina Moravcová – plavkyňa

Dominika Cibulková- tenistka

V súčasnosti veľmi obľúbení hokejisti

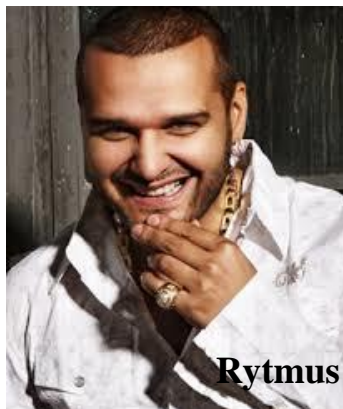
Piešťanskí „Havrani“

V Piešťanoch žili alebo aj žijú herci, moderátori, umelci:

René Štúr - herec

Rytmus

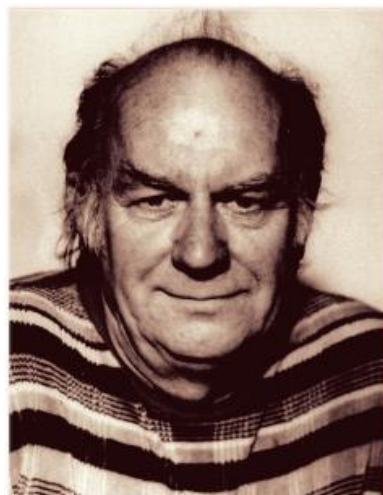
Juraj Slezáček - herec

Alena Heribanová – moderátorka

Valér Vavro - sochár

Aloiz Klimo - výtvarník

Piešťany

Piešťany sú malé mesto,
pri Trnave ležia blízko.

Rieka Váh je jeho vodstvo,
spája nás cez ňu pár mostov.

Jeden z mostov, pýcha naša,
do kúpeľov vás priváža.

V kúpeľoch si oddýchnete,
barle potom odhodíte.

Krajinský most na smer Banka ,
pamätá si naň aj babka.

Dokedy nám vydrží,
to nik z nás však netuší.

Z krajinského mosta na Červenú vežu,
aj staré schody vás tam vyvedú.

Hotel Slovan v parku stojí,
nik záujem oň neprejaví.

Ale hostov je tu dosť ,
robíme im len radosť.

Preto prídte veľmi rýchlo,
aby vám nič neuniklo.

U nás doma

Piešťany sú krásne mesto
neplatí v nich každé gesto.
V Piešťanoch ja píšem „sólo“
a hrávam v nich vodné pólo.

Barlolámač barley láme,
veľa vecí tuto máme.
Toto mesto mám ja rád,
lásku k nemu treba mať.

Piešťany sú krásne mesto,
moja mama váľa cesto.
Na šporáku prichystaný plech,
a pri koši plný mech.

A v tom mechu sú orechy,
na ktoré však nemá plechy.
A v parku sú gaštany,
padali nám na hlavy.

Na Trajane tam sú mláky,
vidím tam aj paneláky,

a okolo nich lietajú vtáky.

A keď chodím na kúpeľný most,
pozerám, že labute majú chvost.

Piešťany sú krásne mesto
neplatí v nich každé gesto.
O Piešťanoch píšem rád,
lebo som ich veľký kamarát .

Piešťanský kroj Autorky: St. Sedmáková, S. Svičková, D. Fúsková, VI. A.

